

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Česká Lípa 15. 4. 2013
Č. j.: SRS 021205/2013

Oblastní odbor SRS
Pražská 765
440 01 Louny

Zpráva č. 3 - Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 1. 4. až 14. 4. 2013

1. Počasí

V první polovině sledovaného období přetrvával zimní ráz počasí, maximální denní teploty nepřekročily 6 °C, minimální noční teploty se z původních cca -7 °C postupně přibližovaly bodu mrazu. Zpočátku bylo zataženo s trvalejšími srážkami (1. 4. místy napadlo 2 cm sněhu a více), poté následoval oblačný až polojasný průběh počasí s lokálními přeháňkami. Srážky byly od středních poloh sněhového charakteru.

Ve druhé polovině sledovaného období se začalo vyjasňovat i oteplovat. Zvrat v teplotách nastal 8. 4., kdy ranní minimální teploty ještě klesaly až k -10 °C, lokálně i níže. Na lokalitě Jizerka v Jizerských horách klesla teplota až pod -18 °C. Tento den (8. 4.) byl, z hlediska dlouhodobého měření teplot, nejchladnějším dnem v historii měření teplot na této lokalitě. Slunečné počasí přes den již napomohlo ke zvýšení teplot až k 10 °C. Postupné oteplování pokračovalo. Ke konci sledovaného období teploty vystoupaly i nad 15 °C a noční minima se již nedostala pod bod mrazu. Srážková činnost byla ve formě lokálních přeháněk. Změna teplot přinesla i výskyt prvních ranních a dopoledních mlh (Semily, 11. 4.) a slabou bouřkovou činnost (Česká Kamenice, 13. 4.). Souvislá sněhová pokrývka dosud přetrvává cca od 750 až 800 m nadmořské výšky.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Po velmi chladném začátku jara začaly v důsledku oteplení jarní práce, a to především v nižších polohách. Na polích pokračovalo intenzivní produkční hnojení všech ozimých obilovin i řepky ozimé. V případě rychlého nárůstu teplot a intenzivního růstu rostlin, bude třeba aplikovat regulátory růstu na málo odnožené porosty. Počasí na mnoha místech umožnilo i rychlou předseťovou přípravu a setí jarních obilovin a olejnin, případně hrachu, máku i cukrovky. Začalo sázení raných brambor. Ve chmelnicích probíhá vláčení, jarní řez a drátkování chmele. Na pole se dostává i první, již dlouho připravená sadba zeleniny. Začaly i pratotechnické práce v ošetřování luk a pastvin. V intenzivních sadech se dokončuje prořezávka jaderovin. V zahradách probíhá sázení raných odrůd brambor, setí kořenové zeleniny a hrachu. Polní práce byly na konci sledovaného období přerušeny v důsledku srážkové činnosti.

Ve středních a vyšších polohách prakticky nelze polní práce provádět, protože na pozemcích ještě leží sníh, nebo jsou podmáčené.

OBILNINY

Po oteplení ve druhé polovině sledovaného období porosty obilovin regenerovaly a v následujícím období již předpokládáme počátek intenzivního růstu.

PŠENICE OZIMÁ (RF 17-27 BBCH, tj. 9 a více listů je rozvinuto až sedmá odnož viditelná)

Na mnoha místech oblasti bylo pozorováno plošné fialové zbarvení rostlin způsobené dlouho trvajícím chladem. Vnější listy, poškozené působením posledních mrazů bez sněhové pokrývky, jsou zbarveny došeda.

Výskyty **sněžné plísnovitosti obilnin (*Monographella nivalis* var. *Nivalis*)** byly pozorovány pouze jako slabé napadení v okresech Děčín (Vilémov u Šluknova, 10. 4.), Liberec (Chrastava 10. 4.) a Louny (Hřivčice, 10. 4.).

Dále byl v okrese Louny (Hřivčice, 10. 4.) pozorován první slabý výskyt **septoriové skvrnitosti (*Mycosphaerella graminicola*)**.

První pravidelné pozorování napadení rostlin se provádí ve fázi plného odnožování. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice u 20 rostlin (odnoží) odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny).

Ošetření se aplikuje po dosažení prahu škodlivosti, obvykle v období metání.

Nové škodlivé výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly pozorovány v okresech Liberec (Chrastava, 10. 4.) a Litoměřice (Bohušovice nad Ohří, 4. 4. a Vrbičany, Rochov, 10. 4.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku jarní vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením 10 x.

Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 50 ti užívaných nor na 1 ha.

JEČMEN OZIMÝ (RF 23-29 BBCH, tj. 3 až 9 a více odnoží viditelných)

V okrese Louny (Tuchořice, 10. 4.) byl pozorován první výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)**. Střední výskyt byl pozorován v okrese Litoměřice (Roudnice nad Labem, 10. 4.).

Na ječmeni: od konce sloupkování na čepelích a pochvách listů zprvu vodnaté, modravě šedé skvrny, obvykle 0,5-2 cm dlouhé, které záhy od středu usychají a mění barvu na šedobílou. Tvar skvrn oválný až podélný, často s jedním koncem špičatým. Skvrny dostávají tmavohnědý okraj, který ostře ohraničuje skvrnu od zdravého pletiva. Pokud vznikne skvrna na bázi listové čepele, může přerušit úplně přísun živin a list zasychá. Od mléčné zralosti mohou být napadány i klasy, příznaky však jsou méně nápadné.

Použití fungicidů přichází v úvahu obvykle od fáze 37 DC (objevení posledního listu) do fáze 39 DC (plně vyvinutý praporcový list) při šíření choroby. Za orientační prahovou hodnotu lze považovat u ječmene 20-30 % napadených druhých až čtvrtých listů shora. Vzhledem k charakteru fungicidů povolených na spálu ječmene lze přitom sčítat skvrny spály a síťovité skvrnitosti ječmene. Při pozdější aplikaci fungicidů je třeba pečlivě zhodnotit možnost použití přípravku na ochranu rostlin při dodržení ochranné lhůty.

Nové střední výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly zjištěny v okresech Děčín (Vilémov u Šluknova, 10. 4.) a Litoměřice (Roudnice nad Labem, 4. 4.).

Pozorování a ošetření porostů – viz pšenice ozimá.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 15-19 BBCH, tj. 5 až 9 a více pravých listů vyvinuto)

Mnoho porostů v okrese Louny (např. Hřivčice, 10. 4. a Liběšovice 11. 4.) vykazuje slabý výskyt **fomového černání stonků řepky (*Leptosphaeria maculans*)**.

V okrese Louny (Černochoy a Hřivčice, 10. 4.) byl pozorován střední výskyt **plísňe brukvovitých (*Hyaloperenospora parasitica*)**.

Napadené listy postupně žloutnou a odumírají. Silně napadené rostliny odumírají. U starších rostlin bývají napadány nejprve starší listy. Při systémové infekci dochází k různým barevným změnám.

Preventivní ochranou je výsev zdravého, nejlépe fungicidně mořeného osiva.

V okrese Louny (Černochoh a Hřivčice, 10. 4.) byl pozorován první slabý výskyt **bejломorky kapustové (*Dasineura brassicae*)**.

V optických lapácích určených k monitoringu výskytu **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)** a **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** nebyl dosud zaznamenán žádný výskyt.

V okrese Litoměřice (Podluský, 4. 4.) byl v optických lapácích zjištěn výskyt **dřepčíka olejového (*Psylliodes chrysocephala*)**.

První výskyt **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** v Mörickeho misce byl pozorován v okrese Ústí nad Labem (Habrovany, 8. 4.).

Pozorování imág blýskáčka řepkového ve vrcholových květenstvích se provádí 1x týdně od dosažení teploty 9 °C do počátku květu řepky. Kontroluje se květenství 50 ti rostlin (10 míst x 5 květenství). Ošetření se doporučuje při překročení prahu škodlivosti, při výskytu více než 300 brouků na vrcholových květenstvích 100 rostlin.

Škodlivý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zjištěn v okresech Česká Lípa (Brniště a Obora v Podbezdězí, 11. 4.), Liberec (Pěnčín, 8. 4.), Litoměřice (Rochov, 10. 4.) a Ústí nad Labem (Habrovany, 8. 4.).

Pozorování a ošetření porostů – viz pšenice ozimá.

PÍCNINY VOJTĚŠKA

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl pozorován v okresech Chomutov (Lažany, 8. 4.) a Litoměřice (Trávčice, 4. 4.), kde byl pozorován i střední výskyt (Libochovice, 4. 4.).

PASTVINY, LOUKY, TTP

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl pozorován v okresech Česká Lípa (Velký Grunov a Božíkov, 11. 4.), Děčín (Ovesná a Dobrná, 9. 4., Chříbská, Líska a Velký Šenov, 10. 4., Huntířov a Růžová, 11. 4.), Liberec (Ostašov u Liberce, 10. 4.), Louny (Vroutek, 3. 4.), Ústí nad Labem (Kojetice u Malečova, 3. 4., Libouchec, 8. 4., Zubrnice, Týniště u Zubrnic a Touchořiny, 10. 4.). Střední výskyt byl pozorován v okresech Česká Lípa (Kvítkov u České Lípy, 3. 4.), Děčín (Velká Bukovina a Malá Bukovina, 9. 4.), Louny (Vrbička, Podbořanský Rohozec, 3. 4.) a Teplice (Chouč, 11. 4.).

CHMEL (RF 00-05 BBCH, tj. chmelová babka dormantní, neořezaná až chmelová babka dormantní, ořezaná)

Ve chmelnicích se naplno rozběhly jarní práce. Téměř současně probíhá vláčení, jarní řez i drátkování chmele. V okrese Louny je již ořezáno téměř 100 % z celkové výměry hybridních odrůd chmele a asi 50 % Žateckého poloraného červeňáku. V porostech poškozených loňským vyhníváním chmelových babek nebyl jarní řez chmele proveden z důvodu eliminace rizika poškození nově dosažených rostlin.

OVOCNÉ DŘEVINY

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** v sadech byl pozorován v okresech Děčín (Březiny u Děčína, 9. 4., Chomutov (Kláštepec nad Ohří, 9. 4.), Liberec (Svijanský Újezd a Pěnčín, 8. 4.).

Pozorování a ošetření porostů – viz pšenice ozimá.

Jádroviny

JABLONĚ (00-03 BBA, tj. zimní dormance až konec zaoblování pupenů, šupiny pupenů světle zbarvené s některými částmi hustě pokrytými chlupy)

V okrese Louny (Libočany 3. 4.) byl pozorován střední výskyt **valsové korové nekrózy jabloně (*Valsa malicola*)**.

Houba způsobuje plošné nekrózy, rakovinné rány a odumírání větvívek.

Ochrana spočívá především v provzdušnění korun stromů, odstranění odumřelých a napadených částí stromů a ošetření ran po řezu. Výskyt redukuje podzimní a jarní ošetření měďnatými fungicidy.

BRSLÉN

První počátek líhnutí zakladatelek **mšice makové (*Aphis fabae*)** v Severočeské oblasti byl pozorován v okrese Louny (Postoloprty, 10. 4.).

Pro osazení brslenů zimními vajíčky mšice makové se zjišťuje

a) celkový počet brslenů na lokalitě

b) z toho počet osazených slabě (do 5 vajíček kolem 1 pupenu)

c) z toho počet osazených silně (nad 5 vajíček kolem 1 pupenu a další vajíčka na kůře větvíček)

Brsleny s méně než 5 vajíčky na 1 keř se považují za neosazené. Prognóza slabého výskytu platí pro lokality s méně než 40 % osazených brslenů, středního výskytu s 40–60 % osazených brslenů a při osazení více než 60 % brslenů lze očekávat silný výskyt.

Ošetření se signalizuje u semenaček řepy při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

Za Oblastní odbor Louny zpracoval:

Luboš Pomichálek
Ing. Aleš Janeček